

Sundbyberg 4 juli 2016

Dnr.nr: S2016/03419/FST

Vår referens: Mikael Klein

Till Socialdepartementet

Remissvar: Förslag till förändring i 51 kap. 11 § socialförsäkringsbalken

Handikappförbunden

Handikappförbunden är en samarbetsorganisation för 39 funktionshinderförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 människor. Vårt mål är ett samhälle för alla. Vårt intressepolitiska arbete grundar sig på mänskliga rättigheter.

I socialförsäkringsbalken ska det anges att assistansersättning lämnas med ett särskilt angivet belopp per timme, så kallad schablonbelopp. Schablonbeloppet fastställs för varje år och beräknas med ledning av de uppskattade kostnaderna för att få assistans.

Socialdepartementet föreslår nu att det ska göras möjligt att bestämma inte bara ett, utan även flera belopp som assistansersättning ska lämnas med. Den tidsperiod för vilket beloppet eller beloppen bestäms ska inte regleras i socialförsäkringsbalken.

Sammanfattande synpunkter

Handikappförbunden avstyrker bestämt Socialdepartementets förslag. Nuvarande ordning, med en årligt fastslagen schablon skapar förutsägbarhet och stabilitet för assistansberättigade och anordnare. Om regeringen eller den myndighet som regeringen utser ges möjlighet att fastställa olika schablonbelopp och inte behöver göra detta årsvis, så skapas en mycket osäker situation för alla aktörer. Kvalitén i assistansen hotas för den assistansberättigade.

Egenanordnare och andra mindre assistansanordnare riskerar slås ut när den ekonomiska förutsägbarheten avskaffas.

Socialdepartementets nuvarande förslag brister i sin konsekvensanalys, när man hävdar att förslaget inte får några konsekvenser alls. En modell med differentierade schablonbelopp borde uppdragits till den pågående översynen av assistansersättningen att utreda. Om lagändringen skulle genomföras föregriper den hela LSS-utredningen på ett sätt som kan begränsa utredaren att lägga fram kreativa förslag.

FN-konventionen föreskriver en höjd ambition

Sedan Sverige undertecknat konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, har vi också starkare förbundit oss att efterleva mänskliga rättigheter såsom de definieras i konventionen. Flera av de rättigheterna rymms till delar inom LSS. Inför Sveriges undertecknande, konstaterades i promemorian Ds 2008:23 att vi fortfarande har en del utmaningar för att leva upp till konventionen. Det är inte förenligt med internationell rätt att begränsa redan etablerade rättigheter som definieras i konventionen. Föreslagna förändringar i Socialförsäkringsbalken riskerar göra just detta.

Handikappförbunden vill också uppmärksamma den kritik som FN:s övervakningskommitté för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning riktat mot Sverige i maj 2014, utifrån artikel 19 i konventionen om rätten att leva självständigt och att delta i samhället. Kommittén uttryckte oro över att den statligt finansierade personliga assistansen har dragits in för ett antal personer sedan 2010 på grund av en ändrad tolkning av "grundläggande behov" och "andra personliga behov", och att personer som fortfarande får assistans drabbats av kraftiga minskningar utan kända eller till synes motiverade skäl. Kommittén var vidare oroad över det rapporterade antalet beslutade insatser enligt den svenska lagen om stöd och service som inte verkställs. Kommittén rekommenderade att konventionsstaten säkerställer att program för personlig assistans ger tillräckligt och rättvist

ekonomiskt stöd för att säkerställa att en person kan leva ett självständigt liv i samhället.

Bristande konsekvensanalys av förslaget

Socialdepartementet menar att föreslagna förändringar inte medför några konsekvenser för staten, myndigheter, kommuner, assistansberättigade eller anordnare.

Handikappförbundens uppfattning är tvärtom att föreslagna förändringar riskerar skapa en osäkerhet hos både assistansberättigade och anordnare. Risken för att regeringen av budgetskäl väljer att fastställa lägre schablonbelopp är överhängande, vilket allvarligt skulle hota kvalitén i assistansen för den enskilde assistansberättigade. I synnerhet egenanordnare och andra mindre assistansanordnare riskerar slås ut om den ekonomiska förutsägbarheten avskaffas.

Regeringen förekommer nytillsatt utredning

Senast nuvarande modell för timschablon utreddes var i

Assistansersättningsutredningen som föreslog en differentierad ersättningsmodell (SOU 2014:9). Ett stort antal remissinstanser var kritiska till förslaget, däribland Handikappförbunden.

Vår huvudsakliga kritik mot utredningen var att den undvikit att definiera vad insatsen kräver för att upprätthålla de kvalitetsmål som lagen föreskriver. Vi menade att utredningen därför helt saknade grund att försöka bedöma nivån på schablonen.

Den nyligen tillsatta översynen av insatser enligt LSS och assistansersättningen (Dir 2016:40), har givits i uppdrag att bland annat skapa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans. Av direktiven framgår att utredningen ska:

”Utifrån de analyser som redan gjorts om assistansersättnings framtida konstruktion (schablon eller annan ersättningsmodell) fortsatt analysera och lämna förslag på hur kostnader för personlig assistans (inklusive frågan om sjuklöner och vikarier, se även s. 15) ska ersättas träffsäkert och kostnadseffektivt framöver och vad kostnaderna ska utgå från och får omfatta.”

Med föreliggande förslag till förändringar av Socialförsäkringsbalken, vill Socialdepartementet nu föregå utredningens uppdrag, vilket vi ser som mycket allvarligt.

Handikappförbunden avstyrker bestämt Socialdepartementets förslag till förändringar i 51 kap 11 § Socialförsäkringsbalken och uppmanar regeringen att omgående dra tillbaka förslaget.

Med vänlig hälsning

Handikappförbunden

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Stig Nyman', with a long horizontal stroke extending to the right.

Stig Nyman

Ordförande